כיתה ה' | מולדת וגאוגרפיה | שיעור 4 מתוך 4 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

קווי רוחב וקווי אורך

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יבינו מהם קווי רוחב וקווי אורך
- התלמידים יכירו את קו המשווה (רוחב 0) ואת קו האורך הראשי שעובר בגריניץ' (אורך 0)
- התלמידים יאתרו מקום בעזרת רשת הקווים ויבינו שישראל נמצאת בחצי הכדור הצפוני והמזרחי

📖 הסבר למורה

כדי למצוא כל מקום על כדור הארץ שרטטו עליו רשת של קווים דמיוניים. קווי הרוחב מקבילים לקו המשווה ומקיפים את כדור הארץ ממזרח למערב; קו המשווה הוא רוחב 0 מעלות, ומספרי קווי הרוחב עולים צפונה ודרומה עד 90 מעלות בקטבים (רוחב צפוני או רוחב דרומי). קווי האורך עוברים מהקוטב הצפוני לקוטב הדרומי; קו האורך הראשי, אורך 0 מעלות, עובר בגריניץ' שבלונדון, וממנו סופרים עד 180 מעלות מזרחה (אורך מזרחי) ומערבה (אורך מערבי). כל מקום מתואר בשני מספרים: רוחב ואורך, כמו שורה ועמודה בטבלה. ישראל נמצאת צפונית לקו המשווה ומזרחית לגריניץ', כלומר ברוחב צפוני ובאורך מזרחי.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

חומרים: גלובוס, מפת עולם עם רשת קווים, לוח משבצות

1. פתיחה: משחק 'צוללות' על לוח משבצות (שורה ועמודה) כדי להבין איתור לפי שני מספרים.
2. על הגלובוס מוצאים את קו המשווה ואת קו האורך הראשי ומסמנים את ארבעת חצאי הכדור.
3. על מפה עם רשת: המורה אומרת רוחב ואורך עגולים והתלמידים מוצאים את היבשת או האוקיינוס.
4. עבודה בדף העבודה.

💡 הערות למורה

הבלבול הנפוץ: איזה קו הוא 'רוחב' ואיזה 'אורך'. עזר זיכרון: קווי הרוחב שוכבים 'לרוחב' כמו שלבי סולם. כדאי לעבוד רק עם מספרים עגולים ולא לבקש קואורדינטות מדויקות של ערים. למתקדמים: לברר באיזה חצי כדור (צפוני/דרומי, מזרחי/מערבי) נמצאת כל יבשת.

📝 בדף העבודה

רוחב ואורך: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון למורה

מחוון: רוחב ואורך

1. 0 מעלות
2. 90 מעלות רוחב צפוני.
3. בגריניץ' שבלונדון
4. מהקוטב הצפוני לקוטב הדרומי
5. רוחב צפוני, אורך מזרחי.
6. הוא נמצא על קו המשווה.
7. קו רוחב אחד עובר דרך מקומות רבים; רק המפגש של קו רוחב וקו אורך מצביע על נקודה אחת, כמו שורה ועמודה בטבלה.
8. נכון